

УДК 658.5

Грейда О.В.¹

¹ студ. гр. ЕВ-21 НУ «Львівська політехніка»

ЦИФРОВІЗАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Цифровізація бізнес-процесів – це автоматизація основних і допоміжних (забезпечувальних, підтримуючих) бізнес-процесів, так і бізнес-процесів управління, що проводиться в цілях їх оптимізації та підвищення ефективності діяльності підприємства та галузі в цілому. У ХХІ столітті інтеграція цифровізації в усі аспекти діяльності суб'єкта господарювання в сфері торгівлі стає об'єктивною вимогою, яка забезпечує підприємству виживання і є не стільки конкурентною перевагою, скільки життєвою необхідністю.

Цифрові технології надають бізнесу можливість залучати більше клієнтів та розширювати свої ринки завдяки онлайн-маркетингу та електронній комерції. Використання хмарних технологій дозволяє компаніям працювати з даними в онлайн-режимі, що підвищує продуктивність роботи та знижує витрати на інфраструктуру. ERP-системи забезпечують інтеграцію фінансових процесів з іншими бізнес-функціями. Штучний інтелект використовується для аналізу фінансових даних, виявлення шахрайства, оптимізації інвестиційних стратегій та покращення обслуговування клієнтів, зокрема зараз значний відсоток бізнесу частково замінює консультантів чат-бот підтримкою. До прикладу, національний телеком-оператор «Київстар» запустив інтелектуального сервісного чат-бота «Зоряну» ще в 2016 році, що зробило його першим українським підприємством, яке використало інтелектуальний чат-бот [1].

В Україні цифровізація бізнес-процесів ще малорозвинена та стикається з певними бар'єрами, хоча в умовах війни саме така трансформація може стати визначальним фактором розвитку підприємств. Для її пришвидшення варто використовувати розумні продукти та сервіси: платформи IoT, Digital Twins, роботів, кібербезпеку, дрони, Wearable, Blockchain, VR/AR, 3D друк [2]. Варто зазначити, що великі українські суб'єкти бізнесу, незважаючи на існуючі перешкоди, активно впроваджують дієві інноваційні рішення. До прикладу, «Монобанк», як перший український необанк, у 2021 році для безконтактних платежів впровадив функцію «Shake2Pay». Крім того, банк активно використовує мобільний застосунок для збору благодійних коштів, що демонструє нові підходи до комунікації з клієнтами. У 2024 році «Монобанк» запровадив функцію «Дружні збори», яка спрощує процес організації колективних зборів коштів. У травні 2025 року банк запустив електронний підпис моноКЕП, який спрощує процедуру

підписання документів користувачами безпосередньо в мобільному застосунку. Він дозволяє підписувати договори, подавати звітність і користуватися держпослугами онлайн. Також чудовим прикладом сучасної української компанії є «Нова Пошта». Вона активно використовує автоматичну сортувальну лінію, яка працює за допомогою спеціального програмного забезпечення, для швидкої обробки та розподілу посилок. Це значно прискорює доставку та знижує ймовірність помилок. Також компанія використовує роботів-кур'єрів для доставки посилок. Ці роботи автоматично переміщуються від пункту видачі до пункту призначення, не потребуючи участі людей. Системи штучного інтелекту допомагають «Новій Пошті» залишатись лідером на ринку доставки в Україні. Завдяки алгоритмам машинного навчання та аналізу даних, компанія може прогнозувати навантаження на складах, оптимізувати маршрути доставки та розподіл ресурсів [3].

Фінансування ЄС допомагає розвивати цифрову трансформацію в Україні, зокрема у вересні 2022 року Україна приєдналася до програми «Цифрова Європа». Ця програма дає змогу реалізувати інноваційні проекти, у 2025 році державний і приватний сектори, громадські організації, заклади вищої освіти, наукові установи, ІТ-компанії та постачальники хмарних технологій мали змогу взяти участь у конкурсах та виграти гранти для створення Академії навичок зі штучного інтелекту, Академії навичок для віртуальних світів, грант для створення оперативної системи реагування на загрози дезінформації та багато інших [4].

Хоча цифрова трансформація й відкриває широкі можливості, водночас вона приносить із собою низку викликів та ризиків. Насамперед, це складність демонстрації цінності та висока конкуренція на ринку. Також з'являються загрози конфіденційності та цілісності даних: ризик несанкціонованого доступу або викрадення інформації. Яскравим прикладом стала подія 19 грудня 2024 року: Україна зазнала кібератаки на державні реєстри, внаслідок якої перестали працювати сайти Мін'юсту і ДП «Національні інформаційні системи», а також частково припинили працювати деякі державні сервіси, які були зав'язані на роботі реєстрів, зокрема перереєстрація авто, бронювання працівників, «Відновлення» та витяг з ЄДР у «Дії». Ще одним мінусом є те, що впровадження та обслуговування цифрових технологій вимагає значного фінансування, що може стати проблемою для малих і середніх підприємств. Також досить часто власники бізнесів стикаються з необхідністю підвищення кваліфікації працівників для роботи з новими технологіями. Важливим аспектом є розвиток цифрової культури в організації, що передбачає не лише технічне навчання персоналу, але й формування мислення, орієнтованого на інновації та адаптацію до змін. Дослідження показують, що компанії з високим рівнем

цифрової культури мають більші шанси на успішну трансформацію та досягнення фінансових цілей. Також існують ризики, пов'язані з технічними збоями, перервами в роботі та залежністю від цифрових постачальників. Наприклад, 19 липня 2024 року у світі стався глобальний збій комп'ютерів з Windows через невдале оновлення від компанії CrowdStrike. В Україні сталися збої в сервісах «Нової Пошти», «Sense Bank», «Vodafone» та інших компаній. До того ж варто пам'ятати, що процес цифрової трансформації є безперервним та вимагає значних ресурсів у довгостроковій перспективі

На сьогодні війна в Україні спричинила низку проблем для українського бізнесу. Серед ключових варто виділити обмеженість ресурсів, малу кількість замовлень, проблеми з логістикою, нестачу кадрів, фінансів та сировини. Проте складні сучасні умови не мають бути причиною для відмови від впровадження цифровізації, оскільки саме діджиталізація робить бізнес конкурентоспроможним на ринку. З часом цифрова трансформація проникне у всі сфери економіки і підприємцям слід реагувати на такі зміни. На сучасному етапі існує значна кількість цифрових інструментів, серед яких можна обрати напрям діджиталізації, який буде ефективним для будь якої бізнес-активності. Цей процес допоможе оптимізувати не лише основні бізнес-процеси, а й допоміжні, що сприятиме вирішенню ключових проблем для вітчизняних суб'єктів господарювання в умовах війни [2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Сірчук О. М. Цифровізація бізнесу та її вплив на конкурентоспроможність суб'єктів господарювання у сфері торгівлі. *Електронний журнал «Економіка та суспільство»*. 2024. №66. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/66> (дата звернення: 06.10.2025)
2. Шевченко О., Стрілець А. Цифровізація бізнес-процесів під час війни. *Збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції*. Київ, 2022. URL: <https://confmanagement-pros.kpi.ua/article/view/272085> (дата звернення: 06.10.2025)
3. Житар М. О. Вплив цифрової трансформації на економічний механізм підприємств та їх комунікаційні стратегії як невід'ємної складової сучасної фінансової архітектури. *Електронний журнал «Економіка та суспільство»*. 2025. №74. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/74> (дата звернення: 06.10.2025)
4. Відкриті конкурси програми «Цифрова Європа» для українських компаній у 2025 році URL: <https://business.dii.gov.ua/news/vidkryti-konkursy-prohramy-tsifrova-yevropa-dlia-ukrainskykh-kompanii-u-2025-rotsi> (дата звернення: 06.10.2025)